

2017/2284(INI)

10.10.2018

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl Direktyvos 2009/128/EB dėl tausiojo pesticidų naudojimo įgyvendinimo
(2017/2284(INI))

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetas

Pranešėja: Jytte Guteland

TURINYS

	Psl.
AIŠKINAMOJI DALIS. FAKTŲ IR IŠVADŲ SANTRAUKA	3
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	7

AIŠKINAMOJI DALIS. FAKTŲ IR IŠVADŲ SANTRAUKA

Bendra informacija

Septintojoje aplinkosaugos veikslių programoje (7-oji AVP) nustatytas tikslas, kad iki 2020 m. augalų apsaugos produktai neturėtų daryti kenksmingo poveikio žmonių sveikatai ar darytų nepageidaujamą įtaką aplinkai, ir kad tokie produktai turėtų būti naudojami tausiai.

Pesticidų naudojimas yra svarbus Europos žemės ūkio produktų gamybos veiksnys, nes jis padeda užtikrinti, kad augalai būtų sveiki ir būtų užkirstas kelias jų sunaikinimui dėl ligų ir užkrėtimui. Tačiau pesticidai, naudojami pasėliams, gali patekti į dirvožemį ir paviršinių vandenį, juos išplovus ir nutekėjus, ir taip pat gali patekti į gruntinį vandenį, sukeldami neigiamą poveikį netikslinėms sausumos ir vandens ekosistemų rūšims. Tai daro poveikį buveinių funkcijai ir prisideda prie biologinės įvairovės nykimo, be kita ko, labai mažina vabzdžių populiacijas; tai taip pat daro poveikį dirvožemio susidarymui ir jo sudėčiai, taip pat švaraus geriamojo vandens tiekimui. Pesticidų likučiai maiste taip pat gali kelti pavojų žmonių sveikatai, o likučiai gyvūnų pašaruose kelia pavojų gyvūnų sveikatai ir gali patekti į maisto grandinę. Ypač didelį susirūpinimą kelia pesticidų poveikis žmonių sveikatai, nes pesticidai turi endokrininę sistemą ardančių savybių, ir kylančios išlaidos, susiję su žmonių sveikata. Kiti žmonių sveikata susiję klausimai apima neurotoksiškumą, pvz., insekticidus ir biocidais, kurie gali paveikti galvos smegenų funkciją, ypač jei sąlytis vyksta vaisiaus vystymosi stadijoje.

Dabartinė priklausomybė nuo pesticidų, t. y., dominuojanti priemonė kontroliuoti kenksminguosius organizmus nėra suderinama su tvariu žemės ūkiu, nes ilgą laiką naudojant pesticidus, kenkėjai tampa jiems atsparūs. Be to, jie taip pat turi žalingą šalutinį poveikį – išnaikina naudingus organizmus, kurie vaidina svarbų vaidmenį užkertant kelią kenksmingiesiems organizmams, ir dažnai sukelia antrinių kenkėjų protrūkį. Dėl šių abiejų veiksnių gali padidėti pesticidų naudojimas, o tai sukeltų laipsnišką padėties blogėjimą. Galiausiai pesticidai ūkiuose sunaikina biologinę įvairovę ir ardo žemės ūkio paskirties dirvožemį, kuris yra labai svarbus tvariai maisto gamybai. Naujausioje Europos Komisijos ataskaitoje¹ dėl pesticidų statistikos pripažįstama, kad pesticidų naudojimas yra viena iš taršos priežasčių ir tai tiesiogiai veikia visų pirma biologinės įvairovės, vandens telkinių ir dirvožemio būklę. Tuo pat metu 2017 m. JT specialiojo pranešėjo ataskaitoje dėl teisės į maistą² pabrėžiamas neigiamas pesticidų naudojimo poveikis žmogaus teisėms, žmonių sveikatai (darbuotojų, jų šeimų, pašalinių stebėtojų, gyventojų ir vartotojų) ir aplinkai. Ataskaitoje taip pat nurodoma, kad intensyvus žemės ūkis, grindžiamas pesticidų naudojimu, nepadėjo sumažinti bado pasaulyje, bet priešingai padidino maisto vartojimą ir maisto atliekų susidarymą pramoninėse šalyse.

Nuo 1996 m. pesticidų naudojimas Europoje nuolat didėjo ir nepaisant daug diskusijų apie žemės ūkio tvarumą ir fakto, kad į rinką buvo pateikti pesticidai, kuriuos galima naudoti nedideliais kiekiais, pastaraisiais metais vidutiniškai jų naudojimas nesumažėjo. 2015 metais ES parduotų pesticidų metinis kiekis siekė 400 000 tonų, kurių daugiausiai buvo sunaudojama žemės ūkio sektoriuje.

¹ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G17/017/85/PDF/G1701785.pdf?OpenElement>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017DC0109&from=EN>

Direktyvos įgyvendinimas

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/128/EB dėl tausiojo pesticidų naudojimo numatyti įvairūs veiksmai, kuriais siekiama tausiojo pesticidų naudojimo ES, mažinant pesticidų naudojimo riziką ir poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir skatinant integruotą kenkėjų kontrolę bei alternatyvius metodus ar požiūrį, kaip antai nechemines pesticidų alternatyvas.

Valstybės narės, vadovaudamosi direktyvos 4 straipsniu, turi priimti nacionalinius veiksmų planus, kuriuose pateikiami kiekybiniai uždaviniai, tikslai, priemonės ir tvarkaraščius, siekiant sumažinti pesticidų naudojimo keliamą grėsmę bei poveikį bei skatinti parengti ir įdiegti integruotą kenkėjų kontrolę bei alternatyvius metodus ar priemones, kad būtų sumažinta priklausomybė nuo pesticidų naudojimo. Be to, į nacionalinius veiksmų planus taip pat įtraukiami pesticidų, kurių sudėtyje yra ypač susirūpinimą keliančių veikliųjų medžiagų, naudojimo kontrolės rodikliai, ypač jei yra medžiagų, kuriomis būtų galima juos pakeisti. Valstybės narės savo nacionaliniuose veiksmų planuose nurodo, kaip jos įgyvendins priemones pagal direktyvos 5–15 straipsnius.

2017 m. spalio 10 d. Europos Komisija, laikydamosi ataskaitų teikimo reikalavimų pagal Direktyvos 4 straipsnio 3 dalį ir 16 straipsnį, paskelbė ataskaitą dėl valstybių narių nacionalinių veiksmų planų ir Direktyvos 2009/128/EB dėl tausiojo pesticidų naudojimo įgyvendinimo pažangos.

Pranešėja palankiai vertina Komisijos vertinimo ataskaitą, tačiau kartu reiškia didelį susirūpinimą dėl nepakankamo direktyvos nuostatų įgyvendinimo daugumoje valstybių narių. Akivaizdu, kad tam tikra pažanga padaryta purškimo įrangos kontrolės srityje, taip pat rengiant mokymo kursus ir sertifikavimo schemas, kaip geriausiai naudoti purškiamuosius pesticidus. Tačiau padaryta labai nedidelė pažanga skatinant naudoti alternatyvius metodus, kurie yra labai svarbūs siekiant užtikrinti realų priklausomybės nuo pesticidų mažinimą. Europos aplinkos agentūros duomenimis, per pastaruosius metus ES pesticidų paklausa išliko beveik stabili¹, o tai galėtų reikšti, kad pesticidų keliamas pavojus žmonėms ir aplinkai išliko nepakitęs, nepaisant nacionalinių veiksmų planų įgyvendinimo, vadovaujantis Direktyva dėl tausiojo pesticidų naudojimo.

Dvidešimt viena valstybė narė nurodė pesticidų rizikos mažinimo tikslus, o devynios valstybės narės turėjo tikslą mažinti pesticidų naudojimą, o kai kurios valstybės narės nurodė tiek rizikos mažinimo, tiek ir naudojimo mažinimo tikslus. Tik penkios valstybės narės nustatė aukšto lygio išmatuojamus tikslus: keturios (Belgija, Danija, Graikija ir Vokietija) susijusius su rizikos mažinimu ir viena (Prancūzija) – su naudojamo kiekio mažinimu. Valstybės narės privalo bent kas penkerius metus peržiūrėti savo nacionalinius veiksmų planus ir, jei reikia, remdamosi šia peržiūra atnaujinti šiuos nacionalinius veiksmų planus. Deja, iki šiol tik Prancūzija ir Lietuva peržiūrėjo ir vėliau persvarstė savo nacionalinius veiksmų planus.

Pranešėja apgailestauja dėl nacionalinių veiksmų planų nenuoseklumo ir dėl vyraujančios kiekybinių tikslų, uždavinių, matavimų ir tvarkaraščių, skirtų įvairioms sritims, stokos, nes be jų neįmanoma ES mastu atlikti pažangos vertinimo. Daugelyje nacionalinių veiksmų planų dėmesys skiriamas pesticidų naudotojams skirtiems mokymams arba įrangos tikrinimo

¹ <https://www.eea.europa.eu/airs/2017/environment-and-health/pesticides-sales>

taisyklėms, tačiau trūksta informacijos apie konkrečių ekosistemų ir geriamojo vandens apsaugą. Be to, daugelyje veiksmų planų nenurodoma, kaip bus išmatuojami pasiekti tikslai ar uždaviniai. Daugelis valstybių narių nustatė priemones, kuriomis siekiama sustabdyti pesticidų patekimą į vandentakius, įskaitant įrangos tobulinimą ir finansines paskatas ūkininkams įrengti pesticidų buferines zonas, tačiau šių zonų aprėptis paprastai labai nedidelė, o nustatyti tikslai per maži.

Pranešėja visiškai sutinka su pagrindine ataskaitos išvada, kurioje valstybės narės raginamos nustatyti bendrus uždavinius ir kiekybinius pesticidų naudojimo mažinimo tikslus, ir mano, kad ypatingas dėmesys turi būti skiriamas pesticidų aplinkai ir sveikatai daromos žalos stebėjimui, vandens kokybės gerinimui, biologinės įvairovės skatinimui ir išsaugojimui ir integruotos kenkėjų kontrolės principų nustatymui Europos žemės ūkio sektoriuje. Integruotąja kenkėjų kontrole siekiama užtikrinti, kad pesticidai ir kitos intervencijos priemonės būtų naudojamos tokiu lygiu, kuris būtų ekonomiškai ir ekologiškai pagrįstas ir kad būtų mažinama arba kuo labiau sumažinta rizika žmonių sveikatai ir aplinkai, pirmenybę teikiant fiziniams, necheminiams ir tvariems biologiniams metodams, kuriais siekiama apsaugoti pasėlius ir užkirsti kelią kenkėjams. Deja, iki šiol valstybės narės integruotosios kenkėjų kontrolės principų neperkvalifikavo į būtinuosius ir įvertinamus kriterijus, o integruotą kenkėjų kontrolę daugiausia laiko ūkininkų švietimo priemone ir neturi jokių priemonių, kurios padėtų įvertinti, kaip laikomasi minėtų principų. Integruotoji kenkėjų kontrolė yra kertinis šios direktyvos elementas, todėl ypač didelį susirūpinimą kelia tai, kad valstybės narės vis dar nenustatė aiškių tikslų ir neužtikrino jų įgyvendinimo. Integruotoji kenkėjų kontrolė turi didelį nepanaudotą potencialą, kaip vartotojų ir aplinkos apsaugos nuo žalingo pesticidų poveikio būdas, ir todėl būtina, kad valstybės narės nedelsdamos pradėtų naudotis šia priemone, pakeisdamos įprastą pesticidų naudojimą, tuo pat metu užtikrindamos, kad yra nustatytos atitinkamos paskatų sistemos, kai jos yra būtinos siekiant skatinti integruotosios kenkėjų kontrolės metodų įdiegimą.

Pranešėja tvirtai tiki tvariu žemės ūkiu, kuriame pirmenybę teikiama prevencijai, necheminiams metodams, biologinei kontrolei ir mažos rizikos produktams. Padidinus tradicinių produktų alternatyvų pasirinkimą, pvz., mažą riziką keliančių augalų apsaugos produktų, tuo pat metu prisidedama prie tvaraus žemės ūkio ir išplečiama ūkininkų priemonių įvairovė, didinant augalų apsaugos galimybes. Siekiant apsisaugoti nuo dabartinių ir būsimų kenksmingųjų organizmų, būtina pasitelkti mokslinius tyrimus ir inovacijas ir sukurti alternatyvius metodus, kurie mažintų priklausomybę nuo pesticidų ir (arba) suteiktų augalų apsaugos galimybes su mažesniu rizikos lygiu ar naujus veikimo būdus.

Pranešėja tiki, kad geriausias būdas užtikrinti visapusišką ir išsamų Direktyvos dėl tausiojo pesticidų naudojimo įgyvendinimą yra užtikrinti, kad direktyvos tikslai būtų kuo plačiau integruoti į ES bendrą žemės ūkio politiką (BŽŪP), tai atliekant per būsimą reformą. Siekiant užtikrinti direktyvos įgyvendinimo pažangą, labai svarbu integruoti pesticidų naudojimo mažinimo tikslus ir kitus integruotosios kenkėjų kontrolės principus į BŽŪP įgyvendinimo modelį. Dabartinės BŽŪP žalinimo priemonės kol kas turėjo nedidelį teigiamai poveikį šioje srityje ir užtikrinus, kad direktyvoje numatyta kompleksiskai susieta parama būtų suderinta su modernizuota BŽŪP, kurios pagrindą sudaro tvarumas ir iš tiesų padėtų įgyvendinti aplinką tausojantį, ekonomiškai perspektyvų ir socialiai atsakingą Europos žemės ūkį.

Pranešėja pabrėžia, kad įtariama arba jau įrodyta, jog kai kurie pesticidai veikia kaip endokrininė sistema ardantys junginiai. Nepaisant to, Europoje jų vis dar galima plačiai rasti

ir juos naudoti. Šios medžiagos turėtų būti nedelsiant nustatytos pagal neseniai priimtus kriterijus ir pesticidų produktai, kuriuose yra endokrininę sistemą ardančių veikliųjų medžiagų, neturėtų būti tiekiami rinkai.

Galiausiai, pranešėjai kelia susirūpinimą tai, kad nepaisant direktyvos 15 straipsnyje aiškiai nustatytos prievolės, Komisija dar nėra priėmusi suderintų rizikos rodiklių, kuriais būtų užtikrinta, kad pažanga mažinant pesticidų naudojimo keliamą riziką ir neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir aplinkai būtų tinkamai vertinama ir palyginama visose valstybėse narėse.

Išvados

Pranešėja yra įsitikinusi, kad reikia tolesnių pastangų tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu, siekiant užtikrinti veiksmingą direktyvos įgyvendinimą. Vis labiau akivaizdu, kad piliečiai yra sunerimę ir nori, kad ūkininkai mažintų priklausomybę nuo pesticidų, o tai taip pat įrodo ir neseniai įvykdyta Europos piliečių iniciatyva uždrausti glifosatą, kai per šešis mėnesius visoje Europoje buvo surinkti daugiau kaip 1,3 mln. parašų.

Europos Komisija turi pripažinti savo, kaip ES teisės sergėtojos, vaidmenį ir imtis priemonių dėl daugelio valstybių narių akivaizdžios neatitikties direktyvai. Labai svarbu, kad Komisija įsikištų, kai nesiimama veiksmų arba kai veiksmai yra neaiškūs ir kai leidžiančios nukrypti nuostatos nėra pagrįstos arba jomis viršijama tai, kas nustatyta direktyvoje. Be to, vykdydama stebėseną Komisija turėtų neapsiriboti vien tik vertinimu, kaip laikomasi direktyvos, o daugiausia dėmesio skirtų tam, kaip pasiekti geresnių bendrų aplinkos apsaugos rezultatų, susijusių su dirvožemiu, vandeniu ir biologine įvairove. Komisija turi pradėti diskusijas su suinteresuotosiomis šalimis ir valstybėmis narėmis rengiant suderintus rizikos rodiklius, kad būtų galima gauti palyginamus ir aiškius duomenų rinkinius ir patikimai įvertinti pažangą.

Valstybės narės turi imtis aktyvios pozicijos dėl žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos bei vykdyti teisinius įsipareigojimus pagal ES teisę, taip pat pasirūpinti Europos piliečių lūkesčiais. Valstybės narės turi imtis visų būtinų priemonių siekdamas skatinti ir taikyti paskatas kenkėjų kontrolei naudoti mažai pesticidų, kai įmanoma teikdamos pirmenybę necheminiams metodams, kad profesionalūs pesticidų naudotojai iš visų tai konkrečiai kenkėjų problemai spręsti naudotinų veiklos būdų ir produktų teiktų pirmenybę veiklos būdams ir produktams, kurie kelia mažiausią grėsmę žmonių sveikatai ir aplinkai.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl Direktyvos 2009/128/EB dėl tausiojo pesticidų naudojimo įgyvendinimo (2017/2284(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/128/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo¹,
- atsižvelgdamas į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariųjų organinių teršalų ir iš dalies keičiantį Direktyvą 79/117/EEB²,
- atsižvelgdamas į 2005 m. vasario 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 396/2005 dėl didžiausių pesticidų likučių kiekių augalinės ir gyvūninės kilmės maiste ir pašaruose ar ant jų ir iš dalies keičiantį Tarybos direktyvą 91/414/EEB³,
- atsižvelgdamas į 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH), įsteigiantį Europos cheminių medžiagų agentūrą, iš dalies keičiantį Direktyvą 1999/45/EB bei panaikinantį Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 793/93, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1488/94, Tarybos direktyvą 76/769/EEB ir Komisijos direktyvas 91/155/EEB, 93/67/EEB, 93/105/EB bei 2000/21/EB⁴,
- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantį Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB⁵,
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1185/2009 dėl pesticidų statistikos⁶,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 73/2009⁷,
- atsižvelgdamas į 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus⁸,
- atsižvelgdamas į 2009 m. liepos 31 d. Komisijos direktyvą 2009/90/EB, kuria pagal

---

¹ OL L 309, 2009 11 24, p. 71.

² OL L 158, 2004 4 30, p. 7.

³ OL L 70, 2005 3 16, p. 1.

⁴ OL L 136, 2007 5 29, p. 3.

⁵ OL L 309, 2009 11 24, p. 1.

⁶ OL L 324, 2009 12 10, p. 1.

⁷ OL L 347, 2013 12 20, p. 608.

⁸ OL L 327, 2000 12 22, p. 1.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB nustatomos vandens cheminės analizės ir vandens būklės stebėsenos techninės specifikacijos¹,

- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/127/EB, iš dalies keičiančią Direktyvą 2006/42/EB dėl pesticidų skleidimo mašinų²,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. birželio 7 d. rezoliuciją dėl inovacijų skatinimo ir ekonomikos plėtros būsimame Europos ūkių valdymo srityje³,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. birželio 7 d. rezoliuciją dėl technologinių sprendimų tvariam žemės ūkiui ES⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. vasario 15 d. rezoliuciją dėl nedidelės rizikos biologinės kilmės pesticidų⁵,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. spalio 24 d. rezoliuciją dėl Komisijos įgyvendinimo reglamento, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką pratęsiamas veikliosios medžiagos glifosato patvirtinimo galiojimas ir iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 540/2011 priedas, projekto⁶,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. kovo 1 d. rezoliuciją dėl ES bitininkystės sektoriaus perspektyvų ir problemų⁷,
- atsižvelgdamas į savo 2018 m. rugsėjo 13 d. rezoliuciją dėl Augalų apsaugos produktų reglamento (EB) Nr. 1107/2009 įgyvendinimo⁸,
- atsižvelgdamas į besitęsiantį įgyvendinimo Europos mastu vertinimą „Direktyva 2009/128/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų pagrindus siekiant tausiojo pesticidų naudojimo“ ir 2018 m. spalio 15 d. Europos Parlamento tyrimų tarnybos (EPRS) paskelbtą ataskaitą,
- atsižvelgdamas į 2017 m. spalio 10 d. Komisijos ataskaitą dėl valstybių narių nacionalinių veiksmų planų ir dėl Direktyvos 2009/128/EB dėl tausiojo pesticidų naudojimo įgyvendinimo pažangos (COM(2017)0587),
- atsižvelgdamas į 2017 m. spalio mėn. Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos GD apžvalginę ataskaitą dėl valstybių narių priemonių, taikomų siekiant tausiojo pesticidų naudojimo pagal Direktyvą 2009/128/EB⁹,
- atsižvelgdamas į 2016 m. lapkričio 22 d. Komisijos komunikatą „Tolesni tvarios

---

¹ OL L 201, 2009 8 1, p. 36.

² OL L 310, 2009 11 25, p. 29.

³ OL C 86, 2018 3 6, p. 62.

⁴ OL C 86, 2018 3 6, p. 51.

⁵ OL C 252, 2018 7 18, p. 184.

⁶ OL C 346, 2018 9 27, p. 117.

⁷ Priimti tekstai, P8_TA(2018)0057.

⁸ Priimti tekstai, P8_TA(2018)0356.

⁹ http://ec.europa.eu/food/audits-analysis/overview_reports/details.cfm?rep_id=114

Europos ateities užtikrinimo žingsniai. Europos veiksmai siekiant tvarumo“
(COM(2016)0739),

- atsižvelgdamas į 7-ąją aplinkosaugos veiksmų programą¹,
  - atsižvelgdamas į 2017 m. JT specialiojo pranešėjo dėl teisės į maistą ataskaitą, parengtą pagal JT žmogaus teisių tarybos rezoliucijas 6/2, 31/10 ir 32/8²,
  - atsižvelgdamas į Tvarios augalų apsaugos ekspertų grupės parengtą įgyvendinimo planą siekiant padidinti nedidelės rizikos augalų apsaugos produktų prieinamumą ir paspartinti integruotosios kenkėjų kontrolės įgyvendinimą, kuriam Taryba pritarė 2016 m. birželio 28 d.³,
  - atsižvelgdamas į 2017 m. kovo 14 d. Prancūzijos Senato rezoliuciją dėl pesticidų naudojimo Europos Sąjungoje apribojimo⁴,
  - atsižvelgdamas į mokslinį tyrimą, pavadintą „Visos sparnuotųjų vabzdžių biomasės sumažėjimas daugiau kaip 75 procentais saugomose teritorijose per 27 metus“, ir kurį parengė Caspar A. Hallmann, Martin Sorg, Eelke Jongejans, Henk Siepel, Nick Hofland, Heinz Schwan et al, paskelbta 2017 m. spalio 18 d.⁵,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį ir 2002 m. gruodžio 12 d. Pirmininkų sueigos sprendimo dėl leidimo rengti savo iniciatyva teikiamą pranešimą 1 straipsnio 1 dalies e punktą bei 3 priedą,
  - atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pranešimą ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros komiteto nuomonę (A8-0000/2018),
- A. kadangi Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/128/EB dėl tausiojo pesticidų naudojimo (toliau – direktyva) numatyti įvairūs veiksmai, kuriais siekiama tausiojo pesticidų naudojimo ES, mažinant pesticidų naudojimo riziką ir poveikį žmonių sveikatai bei aplinkai ir skatinant integruotą kenkėjų kontrolę bei alternatyvius metodus ar požiūrį, kaip antai nechemines pesticidų alternatyvas.
- B. kadangi ši direktyva yra viena iš vertingiausių Sąjungos priemonių užtikrinti, kad aplinka, ekosistemos ir žmonių sveikata būtų gerai apsaugotos nuo pesticiduose esančių pavojingų medžiagų; kadangi visiškai neįgyvendinus šios direktyvos, neįmanoma pasiekti aukščiausio apsaugos lygio ir pereiti prie tvaraus žemės ūkio sektoriaus bei netoksiškos aplinkos;

Pagrindinės išvados

1. apgailestauja dėl to, kad bendra valstybių narių direktyvos įgyvendinimo pažanga yra

---

¹ OL L 354, 2013 12 28, p. 171.

² <http://www.pan-uk.org/site/wp-content/uploads/United-Nations-Report-of-the-Special-Rapporteur-on-the-right-to-food.pdf>

³ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10041-2016-ADD-1/en/pdf>

⁴ <http://www.senat.fr/leg/ppr16-477.html>

⁵ <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0185809>

nepakankama, kad būtų galima įgyvendinti pagrindinius direktyvos tikslus ir išnaudoti visas jos teikiamas galimybes mažinti bendrą riziką, kylančią dėl pesticidų naudojimo, ir pasiekti aplinkos ir sveikatos apsaugos pagerinimą, kurį turi padėti įgyvendinti minėta direktyva;

2. pabrėžia, kad direktyvos įgyvendinimas turi būti išsamus ir apimti visus būtinus aspektus ir kad dalinis tam tikrų elementų įgyvendinimas yra nepakankamas, kad būtų įgyvendintas visa apimantis direktyvos tikslas – užtikrinti tvarų pesticidų naudojimą; pabrėžia, kad integruotosios kenkėjų kontrolės metodų įgyvendinimui tenka itin svarbus vaidmuo siekiant šio tikslo;
3. yra susirūpinęs dėl to, kad nacionaliniai veiksmų planai yra aiškiai nenuoseklūs kiekybinių uždavinių, tikslų, matavimų ir tvarkaraščių, skirtų įvairioms veiklos sritims nustatymo atžvilgiu ir dėl to neįmanoma įvertinti padarytos pažangos; apgailestauja dėl to, kad šiuo metu tik dvi valstybės narės yra parengusios patikslintus nacionalinius veiksmų planus;
4. apgailestauja dėl to, kad daugelyje valstybių narių nėra realaus įsipareigojimo taikyti integruotąją kenkėjų kontrolę, kuri sudaro direktyvos pagrindą; pabrėžia, kad griežtas integruotosios kenkėjų kontrolės įgyvendinimas yra viena iš pagrindinių priemonių siekiant mažinti priklausomybę nuo pesticidų naudojimo tvariame žemės ūkyje, kuris būtų aplinką tausojantis, ekonomiškai perspektyvus ir socialiai atsakingas ir prisidėtų prie Europos apsirūpinimo maistu saugumo, stiprindamas biologinę įvairovę ir žmonių bei gyvūnų sveikatą, skatindamas kaimo ekonomiką ir mažindamas ūkininkų išlaidas, sukuriant palankias sąlygas mažos rizikos ir necheminių alternatyvių produktų įsisavinimui rinkoje; pabrėžia, kad reikia papildomų finansinių paskatų siekiant sustiprinti integruotosios kenkėjų kontrolės praktikos diegimą atskiruose ūkiuose;
5. reiškia susirūpinimą dėl to, kad maždaug 80 proc. valstybių narių nacionaliniuose veiklos planuose nėra konkrečios informacijos apie tai, kaip kiekybiškai įvertinti daugelio uždavinių ir tikslų, visų pirma susijusių su integruotąja kenkėjų kontrole ir vandens apsaugos priemonėmis, įgyvendinimą; pabrėžia, kad tai labai apsunkina valstybių narių pažangos, padarytos įgyvendinant pagrindinius direktyvos uždavinius ir tikslą, vertinimo procesą;
6. yra susirūpinęs, kad labai nedidelė pažanga padaryta skatinant naudoti mažos rizikos ir alternatyvius necheminius tradicinių pesticidų produktus; pažymi, kad vos keliuose nacionaliniuose veiksmų planuose numatytos paskatos registruoti tokius alternatyvius produktus;
7. pabrėžia, kad pagal dabartinę bendrąją žemės ūkio politiką (BŽŪP) neįmanoma sumažinti ūkių priklausomybės nuo pesticidų; mano, kad būtinos BŽŪP po 2020 m. specialios politikos priemonės, kad būtų galima padėti pakeisti ūkininkų elgesį, susijusį su pesticidų naudojimu, pavyzdžiui, imtis fiskalinių priemonių nacionaliniu lygmeniu, kompleksinės paramos susiejimu su integruotąja kenkėjų kontrole ir BŽŪP tiesioginėmis išmokomis ir t. t.;
8. pažymi, kad dauguma valstybių narių naudoja nacionalinius rizikos rodiklius, kad įvertintų visiškai ar iš dalies neigiamą pesticidų naudojimo poveikį; primena, kad, nepaisant direktyvos 15 straipsnyje nustatyto aiškaus įpareigojimo, Komisija dar

nenustatė ES lygmens suderintų rizikos rodiklių, ir dėl to neįmanoma įvertinti įvairiose valstybės narės pasiektos pažangos, kaip ir pažangos visoje Sąjungoje;

9. yra labai susirūpinęs dėl laipsniško biologinės įvairovės nykimo Europoje ir ypač dėl nerimą keliančio sparnuotųjų vabzdžių nykimo, kaip matyti iš neseniai atlikto mokslinio tyrimo¹, kuriame teigiama, kad per 27 metų Vokietijoje skraidančių vabzdžių populiacija sumažėjo daugiau kaip 75 procentais; mano, kad toks nuosmukis turi būti susijęs su pesticidų naudojimu, ir taip pat pabrėžia, kad Europa turi pereiti prie tvaresnio pesticidų naudojimo ir ūkininkams didinti necheminių alternatyvų pasirinkimą;
10. pabrėžia, kad labai svarbu užtikrinti biologinę įvairovę ir sveikas ekosistemas, visų pirma bičių ir kitų apdulkinančių vabzdžių;
11. reiškia ypatingą susirūpinimą dėl tolesnio pesticidų, kuriuose yra veikliųjų medžiagų, kurios yra mutageninės, kancerogeninės ar toksiškos reprodukcijai, arba veikliųjų medžiagų, turinčių endokrininę sistemą ardančių savybių ir žalingų žmonėms ar gyvūnams, naudojimo; pabrėžia, kad tokių pesticidų naudojimas nesuderinamas su direktyvos uždaviniais ir tikslu;
12. apgailestauja dėl to, kad vandens kokybės gerinimas buvo nepakankamai vykdomas, nes dauguma valstybių narių nenustatė tikslų ir terminų, skirtų priemonėms, kuriomis siekiama apsaugoti vandens aplinką nuo pesticidų, taip pat dėl to, kad kai kurios valstybės nenurodė, kaip būtų galima įvertinti tikslų ar uždavinių pasiekimą;

Rekomendacijos

13. ragina valstybes nares nedelsiant užbaigti direktyvos įgyvendinimą;
14. ragina valstybes nares aktyviai dalyvauti praktiškai įgyvendinant direktyvą, kad būtų nustatytos spragos ir konkrečios sritys, kurioms reikia skirti ypatingą dėmesį žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos atžvilgiu, o neapsiriboti įprastais nacionaliniais teisės aktų perkėlimo ir kontrolės mechanizmais;
15. ragina valstybes nares laikytis nustatytų nacionalinių veiksmų planų peržiūros terminų; primygtinai ragina tas valstybes nares, kurios dar nepateikė peržiūrėtų nacionalinių veiksmų planų, tai padaryti nedelsiant, o šį kartą nurodyti aiškų bendrąjį tikslą – skubiai ir ilgam laikui sumažinti pesticidų naudojimą, išreikštą kiekiu ar rizika grindžiamu požiūriu, įskaitant aiškiai apibrėžtus metinius mažinimo tikslus, ypatingą dėmesį skiriant galimam poveikiui apdulkintojams ir alternatyvių metodų taikymo žemės ūkio sektoriuje įgyvendinimui;
16. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti geresnę direktyvos ir jos įgyvendinimo suderinamumą su atitinkamais ES teisės aktais ir politika, visų pirma su BŽŪP nuostatomis ir reglamentu dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką;
17. ragina Komisiją ir valstybes nares pasistūmėti į priekį plėtojant suderintus rizikos rodiklius, kad būtų galima tinkamai stebėti pesticidų poveikio mažinimą;

---

¹ <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0185809>

18. ragina Komisiją ir valstybes nares imtis visų reikiamų priemonių mažos rizikos pesticidams skatinti ir teikti pirmenybę necheminiams metodams ir pasirinkimams, kurie mažiausiai kenkia sveikatai ir gamtai;
19. ragina Komisiją ir valstybes nares daugiau dėmesio skirti nedidelės rizikos biologinių alternatyvų kūrimo, mokslinių tyrimų ir rinkodaros skatinimui;
20. ragina Komisiją atidžiai apsvarstyti visas prieinamas priemones, kuriomis užtikrinama atitiktis, įskaitant pažeidimo nagrinėjimo procedūrą, taikomą valstybėms narėms, jei jos nesilaiko įsipareigojimo visiškai įgyvendinti direktyvą;
21. ragina Komisiją nedelsiant uždrausti naudoti pesticidus su veikliosiomis medžiagoms, kurios yra mutageninės, kancerogeninės ar toksiškos reprodukcijai arba veikliosiomis medžiagomis, kurios turi endokrininę sistemą ardančių medžiagų savybių ir yra kenksmingos žmonėms ar gyvūnams;
  - o
  - o o
22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.